

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Ishaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avš. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za ovrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 8 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave
Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira,
Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletna K 5-20, pol leta 2-60
Val dopolni naj se pošilja na uredništvo lista. Nefrankovane
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijske
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18
Poštne-krajalnični račun št. 841-652.
TELEFON št. 1157.

BRZOJAVNE VESTI.

XX. skupščina sv. Cirila in Metodija.

BOHINJSKA BISTRICA 6. Na letošnjo skupščino družbe sv. Cirila in Metodija je došlo izredno mnogo delegatov v vseh strani slovenskih dežel. Na kolodvoru je pozdravil skupščinarje v imenu društva za privabitev tujcev nadučitelj Humek, župnik Piber v imenu podružnice in župan Arh. Za vsprejem se je zahvalil družbin podpredsednik notar Svetec, ki je pozivljaj, naj nas vse veže ena skupna stvar, ljubezen domovinska. Navzoči so bili tudi štirje državni poslanci: Hribar, Grafenauer, Korošec in Pogačnik. Po dohodu v Bohinjsko Bistrico je mnogo skupščinarjev ob 11. in pol uri prisostvovalo v župni cerkvi sv. maši, nakar se je okoli poludne pričela v hotelu „Triglav“ glavna skupščina.

Zborovanje je otvoril družbin podpredsednik g. Luka Svetec, ki se je v svojem nagovoru spominjal delovanja odstopivšega predsednika mons. Toma Zupana, ki je bil v zahvalo za nad 20-letno požrtvovalno delovanje izvoljen častnim členom družbe.

Dr. Gregor Žerjav je ostro kritikoval tajnikovo poročilo ter zahteval, naj se družba reorganizuje primerno modernim zahtevam in duhu časa. Na to je poročilo o stanju blagajne notar Aleksander Hudovernik. Računi izkazujejo 63.983 kron 78 st. dohodkov in 54.676 kron 99 stot. stroškov, 9306 K 79 st. pa gotovine. Blagajnikovo poročilo je podvrget ostri kritiki predsednik „Prosvete“ Ernest Rekar, ki je napadel družbo med drugimi tudi radi neke pogodbe, ki jo je baje sklenilo vodstvo z nekimi Nemci. Ko so se pričele volitve, je zavladal med skupščinarji silen vihar in je prišlo do burnih prizorov. Poleg odstopivšega predsednika Tomo Zupana je treba voliti danes šest členov v družbino vodstvo, ker letos izstopijo: dr. Karol Bleiweis, Gregor Einspieler, dr. Pavel Turner, dr. Fran Merhar, a svoja mandata sta odložila ravnatelj Ivan Šubic in c. kr. računski viši svetnik A. Svetec.

V vodstvu ostanejo še Luka Svetec, Aleksander Hudovernik, Ivan Vrhovnik in Fran Črnagoj. Nadalje je treba voliti danes pet členov v družbino nadzorstvo in pet členov v družbino razsodništvo. Duhovščina agitira, da se izvoli predsednikom dr. Fran Detela, ki ga je priporočal tudi bivši predsednik Tomo Zupan. Naprednjaki agitirajo pa, da da bi bil izvoljen predsednikom ravnatelj Senekovič. Skupščina se nadaljuje ob 4. uri popoldne.

Metropolit Mandić.

REKA 6. Truplo metropolita Mandića je bilo sinoči iz Opatije prepeljano semkaj in v srbsko-pravoslavni cerkvi postavljeno na oder. Danes predpoludne se je vršila zadušnica, na kateri so bile zastopane cerkvene oblasti, guverner in mestne oblasti. Nato je bilo truplo prenešeno na kolodvor, odkoder ga odpeljejo v Sarajevo.

C. kr. vojna mornarica.

DUNAJ 6. Vojna ladija „Cesar Fran Josip I.“ je včeraj dospela v Kobe, kjer ostane tri tedne.

Železniška nesreča pri Spielfeldu.

DUNAJ 6. Ravnateljstvo južne železnice je priobčilo nastopni komunike: Brzovlak št. 6 Trst—Dunaj je ob 4. uri 15 minut zjutraj na postaji Spielfeld trčil v neko loko-

motivo, vsled česar je bil ubit en kurjač, dva mašinista, dva poštna uslužbenca in en železniški čuvaj pa ranjeni. Od potnikov so se na postaji Spielfeld prijavi trije, da so bili ranjeni.

DUNAJ 5. Tržaški brzovlak je došel semkaj ob 2. uri popoldne, mesto ob 9. uri predpoludne. Od oseb, ki so bile ranjene na spielfeldski postaji, je došel semkaj le poštni oficijal Dietz iz Dunaja, ki je bil odveden v Wiedensko bolnišnico. Na kolodvoru se je prijavil kakor ranjenec tudi gimnazijski profesor Matej Kristofič iz Kopra, ki je bil na njegovo željo odveden v hotel.

Zdravje Košutovo.

BUDIMPEŠTA 6. „Magyar Tudosito“ poroča, da so govorice o zdravstvenem stanju. Košutovem neosnovane. Stanje ministra ne vzbuja nikake bojazni.

Ogenj na vojni ladiji. Dva kurjača zgorela.

PORTSMOUTH 6. Na rušilu torpedov „Spitel Full“ je v minoli noči začelo goreti v shrambi olja. Dva kurjača sta zgorela, štirje so bili ranjeni.

Nadžkof Pelacot.

PARIZ 6. Sinoči je v Troyesu po dolgi bolezni umrl v starosti 67 let škof iz Troyesa Pelacot, ki je bil nedavno imenovan nadškofom v Chambery.

Zopet nesreča na železnici.

ALŽIR 6. Sinoči je pri Affreville na železniški progi Alžir-Oran osebni vlak trčil skupaj z nekoliko praznimi vozovi. Govori se, da je bilo mnogo potnikov ubitih in ranjenih.

Sestanek v Swinemünde.

SWINEMÜNDE 6. Ob 9. uri zjutraj je bil na ruski carski jahti zajutrek, na kateri je prišel cesar Viljem le s svojimi adjutanti.

Dogodki v Maroku.

TANGER 6. (Reuterjev biro) Mehala je oddaljena od Raisulija približno 14 milj. Mehala je zapustila Alkasar in maršira proti pokrajini Rkmas, da se na drugi strani združi z mehala Ben Bagdadi.

MADRID 6. Kakor se govori, je prejela vsa posadka v Algecirasu, skupno 3000 mož, povelje, naj bo pripravna za vsak slučaj.

TANGER 6. Danes je došel semkaj iz Casablance neki parnik, ki pa ni pripeljal beguncev. Glasom semkaj došlih pisem, so Kabili napadli mesto. Na zahtevo maročanskih oblastnih je križar „Galilee“ izkrcal 60 mož, neki španski križar pa 40. Ko so čete stopile na suho, so Kabili pričeli na nje streljati. Ranjenih je bilo šest francoskih pomorščakov in en častnik. Ko so bili Kabili pregnani iz mesta, sta francoski in španski križar izkrcala v varstvo konzulatov še več moštva. Križar „Galilee“ je nato pričel streljati na maročanski del mesta.

MADRID 6. Ministerski predsednik Maura je sinoči odpotoval v San Sebastianu, kjer se nahaja kralj, minister za zunanje stvari ter francoski in angleški poslanik. Obisk je v zvezi z odredbami Španske v Maroku.

ORAN 6. (Agence Havas). Križarji „Glorie“, „Jeane d'Arc“, „Condé“ in „Gucydon“ so v Merseel-Keberu vkrcali oddelke topništva, legije tujcev in en bataljon strelcev iz Mostaganema ter so danes zjutraj odpluli v Maroku.

PARIZ 6. V ministerstvu vojne mornarice in unanijh stvari izjavljajo, da nimajo še nikakoršnih oficijelnih vesti o izkrcanju čet v Casablanci in o bombardiranju maročanskega

mestnega dela od strani križarja „Galilee“. Doselej se ve samo to, kar poročajo privatne brzojavke.

RIM 6. „Agenzia Stefani“ je priobčila brzojavko iz Tangerja, ki potrjuje že znane podrobnosti glede bombardiranja Casablance ter dostavlja, da je francoska vojna ladija „Galilee“ pričela bombardiranje, ki je povzročilo le materialno škodo, da je pod varstvom istega zamogel včeraj izkrcati četni oddelke dospeti do konzulata. Potem je križar bombardiral okolico mesta, da bi preprečil, da ne bi rodovi iz okolice zamogli v mesto. Istočasno je bilo izkrcanih še 200 mož francoskih in španskih vojnih ladij.

LONDON 6. „Reuterjev biro“ je prejel vest, da je Francija priobčila angleški vladi podrobnosti o odredbah, ki jih misli izvesti glede Casablance. Anglija smatra te odredbe dovoljnimi za varstvo angleških interesov, zato ne odpošlje v Casablanko vojnih ladij.

TANGER 6. Parnik „Anatolie“, ki je sinoči zapustil Casablanko, a je danes došel semkaj, poroča, da mu ni bilo radi naraščajočega sovražnega gibanja plemen izkrcati moštva. Konzul je naložil križarju „Galilee“ in „du Chayla“, naj osvobodijo dohod do konzulata, nakar je pričelo bombardiranje, ki je imelo popolen vspeh. Čete obeh križarjev so zasedle mesto.

RUSIJA.

Upor ujetnikov.

SINBIRSK 6. V tukajšnji ječi so politični ujetniki razorožili in zvezali jetniške paznike. Na pomoč došlo vojaštvo je bilo vsprejeto s strelji iz revolverjev. Vojaki so na streljanje reagirali. Pri tem je bil en jetnik ubit, nekoliko pa ranjenih. Sedaj je zopet mir.

Zaplenjen list.

PETROGRAD 6. Policija je zaplenila celo številko glasila „Zveze ruskega ljudstva“ „Ruskoje Snanja“.

Resen opomin na izvestne strani.

Došlo nam je tiskano, lepo in z veliko ljubeznijo sestavljeno — kakor je že to navada pri marljivem in neumornem tajniku družbe sv. Cirila in Metodija za Istro, gosp. Viktorju Car-Eminu — poročilo o delovanju družbe za leto 1906 in o veliki narodni manifestaciji povodom letošnje glavne skupščine. To nam daje povoda, da se zopet spominjamo onega dne 9. junija, ki nam je žarek pravega srčnega veselja v zgodovino našega naroda v Istri, pisano doslej le s krvjo narodnih mučnikov in solzami tlačanih in zatiranih od strani — kulture! Dan 9. junija je bil zares dan slave ne le za družbo, ampak za vse Slovanstvo Istre. Zbrana je bila tega dne v Pazinu malo ne vsa posvetna inteligencija naše mile Istre, a tudi duhovščina je bila mnogoštevilno zastopana vzlic okolnosti, da je bila — nedelja. To okolnost naglašamo posebno glasno na izvestno adresno — posnemanje; naglašamo jo, ker je pripomogla letošnji skupščini do neizmernega pomena s tem, da je omogočila udeležbo vsemu narodu, ki ga je bilo zbranega v Pazinu onega dne do deset tisoč. Družba vspeva par let sem divno. A to — po našem uverjenju — ravno zato, ker je stopila s širokimi sloji naroda v tesne stike, ker je znala vzgati v narodu umevanje za družbino nalogo in

„Ukradli so mi mojo mošnjo — triindvajset rubljev je bilo notri — dva bankovca po deset rubljev in za tri rublje drobiza“.

Zaloval je, tarnal. Kaj je bilo storiti? Legli so spat.

Ko se je Jefim ulegel počivat, ga je obšla izkušnja. Niso okrali romarja, je premišljeval. Zdelo se mu je, da oni ni imel nič denarja. Nikjer ni nič daroval. Mene je pustil plačevati, sam ni dal nič in pri meni si je vzel rubelj.

Tako je premišljeval Jefim in si očitil: kaj bi slabo sodil človeka, greh si napravljam, nečem več misliti na to. A vedno zopet se je spominjal, kako je imel romar piko na denar, in da ni prav nič verjetno, da bi mu bil ukradl kdo mošnjo — denarja ni imel. Laže.

Zjutraj zarana so šli k maši v veliko cerkev vstajenja, h grobu Kristovemu. Romar ni izpustil Jefima, šel je z njim skupaj.

Kako vrvenje ljudi najrazličnejših narodov okoli cerkve! Rusi in Grki in Armenci in Turki in Sirci, nepregledna množica. Jefim je prišel z vsem tem ljudstvom k svetim vratom, šel mimo turške straže h kraju, kjer so vzeli Kristusa s križa in ga mazili, in kjer gori zdaj devet velikih svečnikov. Postavil je luč.

(Pride še.)

intenzivno zanimanje za nje delovanje, in vsled tega — požrtvovalnost.

To ni bila samo tista navadna skupščina, na kateri se ob navzočnosti kakih 100 oseb suhoparno in skoro bi rekli avtomatično razvijala in absoljuje tisti običajni dnevni red, ampak bila je prilika, na kateri so za blaginjo naroda in njega bodočnost vneti možje z ognjenimi besedami zažigali v tisočih src ogenj ljubezni do lastne krvi — do sebe. Govorniki ob vsprejemu pred občinsko hišo so z balkona doli z vznemirjenimi besedami govorili tisočim naroda v srce... In tako bodi, tako ostani: vsaka velika skupščina družbe bodi zares velika kakor prilika, ko prvoboritelji naroda ne govorijo samo malemu številu izvoljencev, ampak narodu...!

Sporočivši svoje pozdrave raznim za služnim in uglednim gostom, došlih iz bližnjih in daljnih krajev, je vskliknil profesor Spincić:

„Pozdravljam najsrčneje Tebe naš čestiti hrvaški narod v Istri. V tvojih siromašnih poštenih kočah ohranil se nam je jezik naš in narodnost naša. In ako smo danes tu, zahvaliti se imamo — Tebi! Tebi se imamo zahvaliti, da smo živi in da moremo slaviti zmago. In mi jo slavimo. Slavimo zmago luči nad tmino, zmago svobode nad robstvom, zmago kulture nad bruturo, zmago pravice nad krivico, zmago hrvaške in slovenske zavesti v Istri. Ze prve volitve na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice so pokazale, da je Istra hrvaška in slovenska, postavili smo na laž toliko Italijane, kolikor one na c. kr. oblastih, ki so vedno govorili, da je Istra italijanska provincija...“

Tako je govoril Spincić in frenetično navdušenje naroda je spremljalo njegove besede. In zopet treba naglasiti: govorilo se je tako na skupščini družbe sv. Cirila in Metodija!

Včeraj se je vršila v romantični Bohinjski Bistrici glavna skupščina naše slovenske šolske družbe sv. Cirila in Metodija. Nočemo tu primerjati, nočemo rekrimirati. Nočemo rekrimirati radi tega, kar je bilo, oziroma česar ni bilo doslej, ampak izraza smo hoteli dati le želji, kako bo b o d o č e ! Porabili smo to priliko, da osveženjem spomina na letošnjo znamenito glavno skupščino družbe za Istro zakličemo vodstvu slovenske šolske družbe: pojdi in stori tudi t i t a k o !

To je naš resen opomin na adresno vodstva naše slovenske družbe. Ali poslanec Spincić je na skupščini v Pazinu izrekel v svojem govoru veleresen opomin še na neko drugo stran, od katere bi smel naš trpečni narod v Istri pričakovati le ljubezni, vsmiljenja, vspodbuje in pomoči, od katere pa je prihajalo in prihaja še sedaj hudih udarcev, ki zadajajo organizmu naroda krvave rane.

G. Spincić je govoril dalje: „K tej zmagi — na volitvah v Istri — je pripomogla tudi družba sv. Cirila in Metodija. Zmagali smo tudi leta 1891 in 1897, ali te zmage so bile hipne, brez trajnih vspehov. Tedaj so bili svečeniki, ki so budili naš narod v zapadnem delu Istre. Ze od tedaj, od leta 1891 naprej, začelo se je od strani, od katere se je moglo to najmanj pričakovati, delati na to, da se ugled svečenstva uniči — in to se je žalibog po velikem delu tudi doseglo. Svečenike, ki so za narod delali, premeščalo se je na migljaj kamore z jednega kraja v drugi, odvez malo se jim je pouk in veronauk, nazivalo jih „kanonenfutter“ Spincića in Laginje. S temi in enakimi čini so potlačili naše svečenike, dočim so vzgojili svečnikov, ki ne znajo narodu, med katerim služijo, niti propovedovati v njegovem jeziku, ki so našemu narodu tuji! Nikako čudo ni, da se je tudi narod od njih od-tujil. Nedavno sem čul na Porečini na svoje ušesa od priprostega ali poštenega človeka, da se je narod na mnogih krajih moral naučiti živeti in delati brez svečnikov, in celo proti njim, a to tem bolj, ker se je z njihovim posredovanjem iztiralo iz cerkve slovanski jezik, ki se je rabil v njih sto let. Sedaj želimo — je rekel oni človek — da dobimo svojih družtev, svojih učiteljev, svojih odvetnikov — to željo sem tudi danes čul od mnogih iz zapadne Istre. Da bo zadovoljeno tej želji, v to treba še mnogo in jaz polagam to željo na srce našim mladim ljudem. Nekaj se je že storilo po tej želji. Ustanovilo se je družtev in šol — te poslednje je ustanovila družba — in ta družstva in te šole bodo vzdrževale zavest v narodu in dosežejo, da poslednja zmaga ne bo hipna, da ne ugasne nikdar!“

Tako govori družba na usta svojega predsednika — narodu na glavni skupščini.

PODLISTEK.

Starca.

Povest grofa Leva Tolstega.

Za vožnjo tja in nazaj je plačal štirideset rubljev; kupil si je kruha in slanikov za na pot in se ukradl z romarjem. Mornarji so dvignili sidra.

Prvi dan so se vozili izvrstno, proti večeru pa se je vzdignil veter, deževalo je, ladja se je gugalna in valovi so jo preplavljali. Moški so se kregali, ženske so kričale; slabetnejši moški so tekali sem in tja in si iskali prostora. Tudi Jefima se je polotil strah, a ni pokazal tega: kakor se je bil, ko je stopil na ladjo, usedel na tla, poleg starih ljudi iz tambovske gubernije, tako je sedel vso noč in ves naslednji dan; držali so trdno svoje malhe in niso rekli ničesar. Tretji dan je potihnilo.

Peti dan so se ustavili pred Carigradom. Nekaj romarjev se je dalo prepeljati na breg in so šli v cerkev sv. Zofije, ki jo imajo zdaj Turki. Tarasič je ostal na ladji. Čez štirindvajset ur so odpluli naprej, se ustavili pred mestom Smirno, pred mestom Aleksandrijo, in dospeli srečno do mesta Jafe.

V Jafi so izkrcali romarje: še je bilo

sedemdeset verst hodá do Jeruzalema. Pri izkrcavanju se je drenjala vsa množica ljudi na ladji. Ladja je bila visoka in z ladje dol v čoln so spuščali ljudi; in čoln se je zibal; vsak trenutek je lahko padel kdo v vodo. Dva sta se premočila, vendar so prišli vsi srečno na suho.

Šli so peš in so dospeli četrty dan v Jeruzalem. Ostali so pred mestnimi vratni v ruskem zavetišču, prejeli vstopnice, pojužniali in se odpravili na svete kraje. Kapela božjega groba je bila že zaprta. K maši so šli v patriarhov samostan, molili in prižgali svečice. Od zunaj so si ogledali tempelj vstajenja, ki hrani krsto Gospodovo; ista je tako zazidana, da jo je le težko videti.

Prvi dan so obiskali samo celico egip-tovske Marije, kjer je molila. Postavili so luči in pustili brati zahvalno molitev. Zarana so se hoteli vdeležiti maše na grobu Gospodovem, a je bilo že prepozno. Šli so v samostan Abrahamov — videli kraj, kjer je hotel darovati Abraham Bogu svojega sina. Potem so obiskali kraj, kjer se je Kristus prikazal Mariji Magdaleni; potem cerkev Jakoba, brata Gospodovega. Vse kraje je pokazal romar in povsod je poučil, koliko denarja treba darovati in kje je treba postaviti luči.

Zopet so se vrnili v zavetišče. Ko so se ravno hoteli uleči, je romar prestrašen skočil pokoncu, preiskal svojo obleko, pretaknil vse...

Vplevši v svoj govor toplih akcentov, svaril na močne strani radi grehov na poljih, s katerimi družba statuarično ni v direktnih stikih — vplevši besed k narodni vspodbujbi in k požrtvovalnemu delu je g. Spinič storil čin, ki naj bi deloval vzgojevalno in poučno tudi na druge strani. In pouk je ta-le: tudi naša slovenska šolska družba naj se ne omeja samo na skrb za šole in šolsko mladino, ampak ona bodi tudi učiteljica, vzgojevalnica, dramatika in vspodbujalka k narodnemu delu — vsega naroda! Krasno dvojno delo more zadrževati družba: ko skrbi za mlade, naj uči in vžiga tudi stare! Iz kratka: šolska družba naša bi bila poklicana, da z žarki pouka in prosvete oploja narodno delovanje in snovanje na vseh poljih.

Dogodki na Ogrskem.

Židovstvo na Ogrskem.

O razširjenju in naraščanju židovstva na Ogrskem je Madjar Koloman Westpremy v neki knjigi, ki je nedavno izšla v Debrecinu, priobčil zelo zanimive podatke. Leta 1850 je bilo na Ogrskem 368.525 židov, to je 2,70 odstotkov vsega prebivalstva. Leta 1890 je imela Ogrska 826.222 židov, torej 9,44 odstotkov skupnega prebivalstva. Od 4.349.739 nekrščenih židov vse Evrope jih 16,7 odstotkov živi na Ogrskem, v sami madjarski prestolnici 167.974, torej 23,4 odstotkov njene prebivalstva; to je: vsak četrti človek v Budimpešti je žid. V trgovinskih šolah na Ogrskem je 30 do 40, v obrtnih in meščanskih 30, v gimnazijah in realkah 27-73 odstotkov učencev židovske vere. Na visokih šolah je židovstvo med slušatelji zastopano sledeče: na veterinarski akademiji je 60, na medicinski fakulteti 47,8, na tehniški visoki šoli 44,23, na visoki šoli za lekarnarje 31,93, na juridičnih fakultetah 27,82 odstotkov. Leta 1906 je bilo židov odvetnikov 34,2, zdravnikov 48,2 in živinozdravnikov 24,8 odstotkov. Tako je n. pr. od leta 1890 do 1900 naraslo število židovskih odvetnikov od 818 na 1558, pomnožilo se je torej za 67,6 odstotkov. Enako je tudi z veleposestvom. Med 3886 veleposestniki (s posestvom nad 1000 oralov) je danes 1064 židov, in med 23.184 posestniki (s posestvom od 100 do 1000 oralov) 5922 židov. In tukaj niso uštetni mnogi židje, hi so se radi interesov ali pa iz verskega prepričanja dali krstiti. Število židov narašča od dne do dne vsled naseljevanja židov iz Galicije, Rusije in Romunije. V tej mali statistiki se zrcali tudi dober del politične in kulturne zgodovine madjarskega židovstva, tvorijo mogočen del madjarske inteligence, izlazi v onih poklicih, kjer je možno kaj hitro in naglo zaslužiti. Židje so se čimdalje bolj urinili Madjarom kakor njihovi politični voditelji in daleč nadkriljujejo pristne Madjare v šovinizmu. A dobili so Madjare v svoje roke tudi v gospodarskem pogledu; oni so na gospodarskem polju pravi gospodarji in voditelji.

Preganjanje Slovkov.

Okrajni predstojnik v Mlavi na Ogrskem je obsojil tri slovaške učitelje na 15 dni zapora in 200 kron globe, ker so v šolah razobešili zastave v slovaških barvah. Obtoženi učitelji so se pritožili pri podžupanu, češ, da so te zastave bile hrvatske. Podžupan je pritožbo odbil in potrdil obsojbo z motivacijo, da v Ogrski imajo samo Hrvatje pravico razobešiti svojo zastavo. Učitelji so rekurirali na ministrstvo za notranje stvari.

Ogrska socialna demokracija in splošna volilna pravica.

Iz Budimpešte javljajo: Socialna demokratska stranka pozivlja v nekem oklicu delavstvo na energično agitacijo, ker skuša narodna vlada z razpuščanjem strokovnih organizacij preprečiti boj delavstva za splošno volilno pravico. V to svrhu je bilo v nedeljo več shodov.

Podpredsednik ogrske zbornice pred svojimi volilci.

V nedeljo je podpredsednik ogrske poslanske zbornice Ludovik Navay imel v Battoniji shod, na katerem je svojim volilcem polagal račun. Podpredsednik je med drugim tudi izjavil, da bosta vprašanji ustavnih garancij in splošne volilne pravice rešeni na jesen.

Drobne politične vesti.

Grška banda uničena. Iz Carigrada poročajo: Turške čete so zasledovale neko grško bando; unel se je pri Borvici boj, v katerem je bilo ubitih 22 ustašev, tako, da je bila uničena vsa banda, ki sta jo vodila dva grška poročnika.

Kedive za povzdigo Egipta. Iz Ženeve javljajo: Egiptovski podkralj je za časa svojega bivanja v Ženevi vsprejel deputacijo egiptovskih dijakov, ki se uče v Lozani. Podkralj je govoril dijakom o svojem prizadevanju za moralno in intelektualno povzdigo ter za gospodarski razvoj Egipta, toda angleška vlada da se temu protivi iz edinega vzroka, da bi preprečila Evropo, da je Egipt nesposoben, da bi se vladal sam.

Proticerkveno gibanje v Italiji. V Florenci so bili v nedeljo po shodu radikalcev in socialistov veliki neredi. Zbesele družbe je zažgala cerkev della Badia in sv. Jožefa. Da so gasilci zamogli gasiti, je moralo sodrgo pregnati vojaštvo z bajoneti. Pri tem so bili ranjeni štirje orožniki, dva carinska stražnika in en policijski komisar. Eden kolovodij socialistov dr. Pieraccini je bil aretovan, ker je udaril v obraz nekega orožnika.

Angleško-rusko sporazumljenje se tiče, kakor javljajo iz Berlina, indijske meje, Perzije in Tibeta. Pogodba je bila priobčena Nemčiji, Franciji in Japonski.

Dnevne vesti.

† Slavoj Jenko.

Zvezda je utonila... Za vedno so se zatisnile oči, ki so tako prijazno, tako ljubko gledale v svet, ki pa so znale zaiskriti v ognju v znak velike, nenavadne energije proti vsakemu nasilju, vsaki krivici, ki je grozila, ali pa se godila rodu-trpinu v Istri. Zamrl je za vedno tisti ljubki smehljaj, ki je običajno igral okoli usten kakor znak blage dobrohotnosti, kakor odsev plemenite duše, kakor izraz iskrenega prijateljstva do vsakogar, ki je bil vreden prijateljstva....

Včeraj zjutraj je prišlo do zaključka življenja, toli bogato na trpljenju, proganjanju, obupnih borbah, a tudi na lepih vspehih, na činih neminljive vrednosti. Včeraj je izdihnil svojo blago dušo mož, ki je stal v sprednjih vrstah, vsikdar na eksponirani točki v tisti klasični dobi hudih in tu pa tam gigantskih bojev za prepoved in za vstajenje naroda v Istri.

Slavoj Jenko, ta uzorni rodoljub, kremenit značaj, neustrašen borilec, ki je kakor hrast nepremično stal, ko so razsajali viharji preko livad in kršnih pečin naše Istre, čim se je začel narod po zaslugi mož Jenkovega kova vzdramljati in je iz tmine robstva ven jel gledati tam na daljnem obzorju svet svobode, Slavoj Jenko ni več med živimi!

Globoko nas je pretresla vest o smrti Slavoj Jenka. In kamor je dospela, oziroma dospe danes ta vest, bo to žalovanje splošno, resnično, kajti ime Jenkovo je tesno spojeno z zgodovino narodnih in političnih bojev v Istri. Stal je kakor hrast v teh bojih: neomahljiv, neporušen. Kjer je bil na delu, kjer se je pojavljaj, postavljaj je celega m o z a. V ljuti borbi za prava naroda pokojni Jenko ni poznal polovičarstva, ni poznal nobenih ozirov, pa bilo tudi nasproti visokim in še višim sovražnikom! Na delu na polju narodnem — za povzdigo naobrazbe, za vzbujanje narodne zavesti, za gospodarsko osvobodjenje naroda — ga je bila nezlomljiva odločnost, vzorna marljivost: kakor župan, kakor deželni poslanec, kakor snovatelj socialnega življenja v važni občini podgrajski — povsodi je bil Jenko na čelu kakor junaški borilec, oziroma kakor neutrujen delavec.

Izlasi kakor županu so mu nekdanji bornirani in ob enem divji maščevalni birokratje v namestništvu palači v Trstu s kruto in infernalno zlobnostjo pletli venec mučeništva. Uprav divjaški so bili viharji, ki so hrumeli nad glavo Jenkovo izlasi tedaj, ko se je kakor razjarjen lev uprl poskusom zistema, slonečega na zavezništvu vladnega aparata s krutimi sovražniki našega roda v Istri, da bi občno in ves sodni okraj podgrajski z najnemoralnejimi sredstvi narodno in politično korumpirali. Ne le da so ga hoteli politično ubiti, ampak tudi moralno so ga hoteli nulificirati z najnesramnejimi klevetami, s persekucijami od strani političnih oblasti in celo tudi s sodnimi preiskavami. Nobeno sredstvo (in naj je bilo še tako gnusno) ni ostalo neporabljeno. Borbe proti Jenku polnijo jedno najsrmatnejih strani avstrijske politične uprave v Istri....

Ali Jenko je bil hrast, ki ga vsi ti viharji niso mogli porušiti. Vsi ljuti udarci so se razbijali ob jekleni volji in kremenitem značaju pokojnikovem. Strup klevete ni dosegal njegove višine in klevetniki so ostali osramočeni. Niti za trenotek ni pokojnik klonil duhom. Ponosno je kljuboval vsem peklenim načrtom, junaški je zapričel in nadaljeval boj in ga z magonošno izvojeval. Občina podgrajska je danes narodna trdnjava, in je med najbolj naprednimi istriškimi občinami: ves okraj se odlikuje z narodno zavednostjo in lepo spopolnjujočo se gospodarsko organizacijo. Krasni narodni dom, čitalnica, posojilnica, gosp. zadruga so trajni spomeniki Jenkovega blagoslovenega delovanja.

In Jenko je doživel po tolikih viharjih krasno zadoščenje. Jenko je ostal Jenko, mož samozavestnega čela in neskaljenega ugleda, izvestni c. kr. mogotci, ki so ga hoteli uničiti, pa so danes ničle, prezirani od vseh in ne uvaževani od nikogar! In jedino, kar jim je ostalo od njihovega nekdanjega mogoštva, so mastne — in nezasluzene penzije.

Narod v Istri blagoslovja Jenkovo ime, imena njegovih najljubejših sovragov se pa izgovarjajo danes s prezirom in — mržnjo.

Še jeden moment iz karakterne slike pok. Jenka naj naglasimo tu. Zdi se nam važen z ozirom na sedanje žalostne razmere v Slovincih. Jenko je bil svobodomiseln mož v plemenitem pomezu te besede. Odkrit sovražnik je bil vsaki tesnosrčnosti, a navdušen za vsaki napredek. Kje na Kranjskem ali na Gorškem bi ga danes gotovo razkrivali in proskribirali kakor nevarnega — liberalca. Ta Jenko je pa živel z duhovščino podgrajškega okraja vsikdar v najboljših odnosih. Duhovščina je ob vsaki priliki šla v ogenj zanj. In zgodilo se je v tistih nepozabnih dneh ljute gigantske volilne borbe, ki je imela odločiti o usodi podgrajske občine, da

je duhovščina, na čelu jej tisti častiljivi in inponujoči svilasi starček-dekan Rogač, nastavila svoja prsa bajonetom orožnikov, ko so jej hoteli zabraniti vohod na volišče....! Izlasi je spajalo dekana Rogača in pokojnika tesno, iskreno in v dolgi dobi let nikdar skaljeno — bratstvo. Še le kruta smrt je neusmiljeno posegla v to nežno razmerje....

Vsi življenje in delovanje pokojnega Jenka nam ustvarja sliko moža, ki je živel zato, da je delal: kakor skrben oče svoji družini, kakor zvest sin svojemu rodu.

Slava spominu Slavoj Jenka! Vsem njegovim pa, ki se danes tope v grenki žalosti, in vsem njim, za katerih dobro je pokojnik posvečal sv. jo nenavadno delavno energijo: naše najiskrenejše, globoko čutjeno sozlagje.

Kriček slučaj iz naše šolske mizerije

Doznali smo nastopni vnebovpijoči slučaj:

Meki slovenski oče je predlanskim meseca julija vložil na ravnateljstvo državne šole v ulici Fontana prošnjo za vsprejem njegovega dečka v prvi razred. Prošnjo so mu odbili, češ, da ni prostora. Vseled tega je otrok ostal brez šolskega pouka, ali skrbni oče mu je za vse leto najel privatnega učitelja, ki je učil dečka predmete I. razreda. Lani maja meseca je vložil oče prošnjo na namestništvo, da bi dečku dovolili izpit za vstop v drugi razred. Tej prošnji je namestništvo ugodilo in oče je z namestništvom rešitvijo šel v mesecu juliju — v času vpisovanja — k ravnatelju gori rečene šole. Ravnatelj je vprašal očeta: „Kje pa ste bili lanijsko leto, ker vas ne najdem nikjer zapisanega? Oče: „Kako me hočete najti, ko ste me lanijsko leto kar na kratko zavrnil in ne da bi bili otroka vpisali, češ, da ni prostora!“

Seveda ni mogel ravnatelj drugače, nego da je storil kakor je bilo ukazano z namestništvom naredbo: izprašal je dečka za drugi razred. Otrok je v predmetu jako dobro odgovarjal, samo nemški jezik je delal težave!

Na to je ravnatelj tolažil in velel očetu, naj pride čez osem dni. Oče je seveda točno storil, kakor mu je bilo veleevano. Ravnatelj pa je velel to pot: Pridite čez en mesec! — Čez mesec dni pa je ravnatelj zopet velel: „Sedaj ni prostora v drugem razredu pridite ob novem letu!“ Oče na to: „Če ni prostora v drugem, pa dajte dečka v prvi razred!“ — Ravnatelj: A če je tako, potem lahko pridete že... 6 decembra!“

Tega dne pa je menil ravnatelj, da je fant dovolj star in da ga da v drugi razred. In res ga je takoj odvel v drugi razred. To je bilo v petek; ker pa je bil v soboto praznik je oče sproved dečka v šolo v ponedeljek. Na stopnjah je srečal dotičnega učitelja in ga vprašal, če je sedaj stvar v redu? Na to učitelj: „Počakajte, da govorim še z ravnateljem!“ Faktično pa je šel učitelj v svoj razred. Videči tu, je oče (s sinom vred) šel sam k ravnatelju, da vidi, kaj pomenja to mešanje. In sedaj se je zgodilo nekaj, kar je zadelo očeta kakor strela z jasnega: kar na kratko je povedal ravnatelj, da za dečka ni prostora, odprl vrata in jih jezno zaloputnil za človekom, ki je hotel storiti, kar mu velevala očetovska dolžnost in pa — šolski zakon!!

In tako je dečko ostal zopet brez šolskega pouka — že drugo leto... oče pa ima nalog od urada namestništvenga svetovaleca, da mora plačati globo, ker otrok ni obiskoval šole!!

To bi bil ta vnebovpijoči slučaj! Navedli smo samo suha fakta brez vsačih stilitičnih okrasov. Čemu treba tudi komentarja?! Saj se fakta sama združujejo v grdo črno sliko o naši šolski mizeriji, ki kriči do neba!!! Kdaj se vendar naše šolske oblasti začno sramovati tacihi škandaloznih razmer in dogodkov?!

Imenovanje. Kanceljski asistent pri deželnem sodišču v Trstu Andrej Pase je imenovan kanceljskim predstojnikom pri trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu.

Namestniški podpredsednik dr. prof. Schaffgotsch. Cesar je imenoval dvornega svetnika dr. Andreja grofa Schaffgotscha, imajočega naslov in značaj namestniškega podpredsednika, pravim namestniškim podpredsednikom ad personam v IV. činovnem razredu.

Naznanja se bratom Sokolom-izletnikom v Prago, da so prišle naročene slike [fotografije].

Slike so res krasno izpale. Iste se dobe pri vratarju „Narodnega Doma“ proti znesku 3 krome 60 st.

Palestinski mornarji. Včeraj ob 7. in četrti uri zjutraj je z Lloydovim parnikom „Tyrol“ dospelo iz Palestine 529 romarjev. Večina teh romarjev je iz Bavarske. Sinoči so odpotovali s posebnim vlakom državne železnice.

Slovenska dramatična šola v Trstu. Kakor že znano, se je osnovala z rednim slovenskim gledališčem v Trstu, čigar sezona se otvori 1. oktobra, obenem tudi dramatična šola. Namen te šole je v prvi vrsti: vzgajati novega dobrega igralskega naraščaja, v drugi vrsti pa: naše diletante izpopolnjevati v dramatični umetnosti. Ta dramatična šola se otvori že s 15. avgustom. V to svrhu vabi „Dramatično društvo“ vse tiste gospode in gospodične, ki doslej še niso nastopali na

odru, a imajo veselja do gledišča in se žele izučiti za igranje, naj pisмено prijavijo Dram. društvu svoj pristop najkasneje do 8. avgusta. Pouk je popolnoma brezplačen. Učni načrt in urnik se objavita pred začetkom šole. — Istotako vabi „Dram. društvo“ vse tiste cenjene diletante in diletantinje, ki so pripravljene sodelovati pri našem gledališču tudi v prihodnji sezoni in obiskavati dramatično šolo, a se doslej še niso prijavili, naj blagovole storiti to istotako najkasneje do 8. avgusta. Vodstvo gledališča mora pravočasno vedeti, s kakimi močmi bo moglo razpolagati v predstoječi sezoni, in ker vodstvu ni mogoče, priti z vsakomur v osebno dotiko, naj blagovole cenjene dame in gospodje prijavijo svoj pristop pisмено. Treba ni drugega nego vpsolati na dopisnici svoje ime in naslov svojega stanovanja na Dramatično društvo, Narodni Dom.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ ima danes svoj prvi občni zbor, na katerega so vabljeni vsi gg. člani in oni gg. ki mislijo pristopiti društvu. Občni zbor se vrši tečno ob 9. uri zvečer v prostorih „Trgovsko izobraževalnega društva“, via S. Francesco šte. 2, I. nđstr.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

O roparskem napadu na openski cesti, — ki ga pa ni bilo. O tem „roparskem napadu“ smo bili mi izvedeli včeraj v jutro ob 4. uri, ko je bil list že v stroju. Pozneje, tekem včerajšnjega dne smo pa o tem dogodku zvedeli nastopno:

Gospod Henrik Weber in gospod Attilio Signori sta predvčerajšnjim popoldne napravila izlet s koleseljnino, ki je last gospoda Signori. Vzela sta seboj tudi 13-letnega Weberjevega sina Ernesta. Odšla sta ob 2. uri popoldne iz Trsta proti Bazovici. Iz Bazovice sta šla v Lipico, potem v Sežano, a od tod sta se preko Opčin vrnila v Trst, in sicer ne po stari kakor smo poročali včeraj, ampak po novi openski cesti. Ko sta prišla nad Vrdele, malo nad finančno stražnico, sta videla, kako je na levi strani ceste nekaj zablistnilo, a takoj za tem sta čula pok. „Roparji, roparji!“ sta si dejala eden drugemu. Nobeden njiju ni imel pri sebi nikačega orožja. Pognala sta torej konja v divji beg. V tem divjem diru je zletel koleselj mimo finančne stražnice, a finančni stražniki so vpili za njima, naj vstavita. Res sta vstavila. Finančni stražniki so preiskali koleselj, ona dva sta pa finančnim stražnikom na kratko povedala, kaj da se jima je pripetilo, a potem sta hitela v Trst na policijo in pa — v uredništvo „Piccola“, javit o „drznem roparskem napadu“. Dejala sta, da sta celo slišala, kako je kroglja, izstreljena proti njima, sfrčala nad hrbtom konja.

Policija je takoj odredila, da je šlo ob 3. uri zjutraj nič manje nego 80 redarjev preiskovat ves vrdeški okraj. In to pot je bila policija tako srečna, da je res našla onega človeka, ki je bil vstrelil. In ta človek je kmet Ivan Počakaj, ki ima v najemu Zulvine vinograde v Vrdele št. 207. Povedal je sam, da je res on vstrelil, kakor strelja vsaki večer, in sicer celo po večkrat, a vedno brez krogelje. Strelja pa zato, da obrani grozde pred tatovi, kakor je to streljanje v navadi. Dalje se je konstatovalo, da je on streljal preko 100 metrov daleč od koleselja in v popolnoma drugo smer.

Bogvedi kaj sta gospod Weber in gospod Signori čula — frčati nad konjevimi hrbtom.

O drugem roparskem napadu, ki ga istotako ni bilo. Včeraj smo javili, da se nam je poročalo še o drugem roparskem napadu, ki da je bil istotako izvršen v Škorklji. Tej govorici je pa dal povoda nastopni dogodek: Javni izvošček — kočija št. 90 — je pred sinočnjim malo pred polnočjo peljal dva Angleža po ulici del Malcanton proti velikiemu trgu. Hkratu je eden Angležev vstrelil z revolverjem v zrak. Z bližnje stražnice v ulici dei Rettori so takoj prihiteli redarji, ki so zdirjali za kočijo. Dohiteli so jo še le v ulici dei Capitelli. Aretovali so oba Angleža in ju odvedli na stražnico, kjer sta povedala, da sta Kraven Wöfling in Karol Stanley, oba mornarja na parniku „Slavonia“. Pridržali so ju v zaporu.

1000 kron nagrade je razpisanih za najdenje zlatanice, vkradene pred kakimi 10 dnevi v dvorcu Bartoli v Škorklji. Pred 10 dnevi je zvečer okoli 9. ure neznan tat v gori rečenem dvorcu vkral za 13.000 kron dragocenosti. Kuharica ga je videla, ko je ob 9. uri skočil skozi okno in pobegnil. Sklicala je bila skupaj sosedo, ki so ga šli lovit, a ga niso našli. Sedaj se nam poroča, da dobi 1000 kron oni, ki bi povedal, kje da so vkradene dragocenosti ali pa, kdo da je bil tat.

40 metrov verige sta nosila predsinočnjim okoli 7. ure preko ulice dell' Olmo mornarja 54 letni Rok J. in 35 letni Nikolaj P. Neki redar ju je vprašal, kje da sta dobila ono verigo, a ker mu nista dala jasnega odgovora, ju je odvedel na policijo, kjer so jima zaplenili verigo, ju vzeli na zapisnik in ju potem izpustili.

Nezanesljiv tovariš. Težak Sebastijan Komar in pa 34 letni dninar Karol F. sta stanovala skupaj v eni sobi v hiši št. 8. v ulici del Rivo. Dne 16. julija t. l. je pa Komar zapazil, da mu manjkata zlata ura in srebrna veržica, v skupni vrednosti 60 kron. Prijavil je stvar policiji in obenem izrazil sum, da ga

je okradel tovariš Karol F. In skazalo se je, da se ni motil. Predvčeršnjim popoldne je bil Karol F. aretovan.

Zasramovala sta duhovnika. 17-letni smrkvov Pavel Fabbri in njegov istotoliko letni tovariš Pompej Podeschi, oba doma iz Pesaro v Italiji, a stanujoča tu v ulici del Ponzianino št. 3, sta predvčeršnjim popoldne v ulici Donato Bramante s trivijalnimi izrazi zasramovala kapelana mestne bolnišnice, gospoda Hijacinta Gopardisa. To je pa videl in slišal neki redar, ki je oba italijanska »junaka« aretoval.

Vkradeno bruno. Neki redar je videl predvčeršnjim popoldne v ulici dell' Arata tri 14—15 letne paglavce, ki so nosili precej debelo in dolgo bruno. Stopil je bliže in jih vprašal, kje da so dobili ono bruno, a mesto da bi ma odgovorili, so paglavci spustili bruno na tla in pobegnili. Redar je pa vendar vjel enega, in sicer se ne 14-letnega Josipa Z., ki stanuje z roditelji v ulici sv. Marka. Ta je na policiji povedal, da je s tovarišema vkral bruno na obrežju Carciotti. Izročili so ga roditeljem.

Radi nevarnega groženja je bil aretovan predsinočnjim v ulici di Riborgo mizar Karol L. sta ujoči v ulici di Riborgo št. 35. Grozil je pa trgovcu s pohištvom Antonu Maladosso, ki stanuje v isti hiši kakor Karol L. Rekel mu je namreč: »Za te ni več kruha!« in ga je zvečer čakal na ulici pred hišnimi vrati.

Dva huda pevca. 19 letni mizar Evgen Z., ki stanuje v ulici della Madonnina, in neki njegov prijatelj sta predsinočnjim, idoča okoli 11. ure po gori rečeni ulici, na vse grlo prepevala. Prišel je pa redar in jima velel, naj molčita in naj ne motita nočnega miru. Ker pa ona dva le nista hotela jenjati, ju je redar proglasil aretovanim. Na to sta se pa oba pevca zakadila vanj, ga pograbila za prsi in ga skušala podreti na tla. Pri tem delu je bil pa Evgen Z. posebno hud, dočim je njegov prijatelj previdno pobegnil od tam. Ko je Evgen ostal sam, ni bilo redarju težko ga vkrotiti in ga odvesti na policijo, kjer so ga vzeli na zapisnik in ga djali pod ključ.

Smešnica. A. »Smem li tebi zaupati?« — B.: »Popolnoma!« — A.: »Torej vedi, da sem popolnoma suh, a nujno rabim 20 kron; če...« — B.: »Bodi gotov, da ne bo tega od mene zvedel nihče! Sploh je, kakor bi jaz ne bil nikdar slišal!«

Koledar in vreme. — Danes: Kajetan, spoznavalec: Damir; Vidolka. — Jutri: Cirjak, mučenec; Godeslav; Veranica. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 31,5° Celz. — Vreme včeraj: lepo.

Društvene vesti in zabave.

Telovadna društva „Tržaški Sokol“ „Goriški Sokol“ in „Solkanski Sokol“ prirede dne 18. avgusta 1907. skupni izlet v Repentabor, kjer se bo vršila ob 4. uri pop. na krasnem prostoru velika ljudska veselica z javno telovadbo (na orodju in proste vaje) s petjem in plesom. Na veselici bodo sodelovala tudi razna pevka društva in svetoivanjska godba.

„Nada Albanije“, arbanaske politično glasilo se preseli v Trst.

Društvo „Mladika“ v Ljubljani namestila v zmislu § 33 dr. pravil s prihodnjim šolskim letom v svojem penzjonatu otvoriti zasebno dekliško ljudsko šolo z omejenim številom učenk. S prihodnjim šolskim letom se otvori I. razred. Zglasila učenk, ki mislijo stopiti v I. razred, prejema društveni odbor v Ljubljani, Gosposke ulice, št. 8.

Darovala je akad. Fer. društvu „Balkan“ v Trstu v prid ustanovitve ljudskih knjižnic: Slavna „Matica Slovenska“ 65 slovenskih knjig znanstvene, večinoma pa leposlovne vsebine. Za ta velikodušni dar izreka podpisano posebno zahvalo slavni „M. Sl.“, ki se je naši prošnji takoj odzvala.

Vivant sequentes!

Akad. fer. dr. „Balkan“.

Darovi.

Komenci, Nabreženci in Prvaškovci zbrani, se imajo dobro ob izvršnem trani, Ker se jim dobro godi, se jim teh kronc za družbo sv. Cir. in Met. škoda ne zdi. Denar (K 3.62) brani upravnistvo.

Za zastavo „Čitalnice“ pri sv. Jakubu daroval je g. Jurko 1. krono. Knjižnici „Čitalnice“ je podaril g. Požar Josip po en iztis knjig „Job“, „Spomini“, „Beneški trgovci“, Anton Knezova knjižica, slov. nar. pesmi, slov. bibliografija, letopis slov. Matic, Zbornik, in srpske pesmi. G. Oroslov Perklj: Spomenica Mir. Vilharja, Opis Postojne in spolne bolezni. Srčna hvala. Nadaljni darovi se hvaležno vsprejemajo.

Vesti iz Goriške.

x **Goriška „Societá popolar“** je imela v nedeljo nekaj občni zbor ob navzočnosti društvenih odbornikov, kateri sestavljajo vse društvo. Predsednik Giuseppe Brumat (ali kakor se on piše: Brumatti), podrejen uradnik „Cooperative“, je govoril šovinistično-bombastično o premetitvi slovenskega oddelka učiteljskega iz Kopra v Gorico, ter je trdil, da vlada s tem podpira težnje vse drugo prej nego simpatičnih sodeželanov druge narodnosti, kateri da hočejo lepo od nekdanj laško Gorico spremeniti v barbarsko vas. (To pač goriške Slovence malo briga, ali so kakemu Brumattu simpatični ali ne. Prip. ured.) Predlagal je, zborovalci naj sklenejo resno in toplo resolucijo proti tej vladni nakani ter naj se naroči žu-

panu in državnemu poslancu laškega mesta Gorice, da tolmači društveno in sploh vsega prebivalstva goriškega ogorčenje mišljenje v tej stvari.

(Bodi opomnjeno, da je to zakotno društvo mislilo že pred 14. dnevi sklicati javen ljudski shod, na katerem naj bi vsi Goričani svečano protestirali proti premetitvi učiteljskega. Razposlalo se je bilo tudi že nekoliko povabil, a državno pravdnistvo jih je zaplenilo in kolovodjem se je povedalo subrosa, da bi vlad takega shoda ne dovolila).

Odbornik Boschini je trdil, da je premetitev učiteljskega v Gorico velika moralna zasužnica Italijanom ter je obžaloval, da vlada ni dovolila proslave Garibaldijske, največjega junaka dveh svetov.

Neki Culot (v Gorici jih je tega imena kakor peska) je prašal predsednika, kako stoji stvar učiteljskega, na kar je dobil odgovor, da se pričakuje pojasnila od dr. Maranija. Da se prepreči premetitev, so sklenili junaki stopiti v dogovor s političnimi italijanskimi voditelji v Istri.

(Kaj se ne pravi prazno slamo mlatiti, ako se obregajo ob premetitev učiteljskega, potem, ko je že stvar rešena in zagotovljena. Da se „Popolari“ po točki toliko mešajo v zadevo, temu vzrok je, da bi radi udarili po deželnem glavarju dr. Pajerju, ker se ni udeležil dotične seje deželnega šolskega sveta, v kateri se je sklenila premetitev učiteljskega. V resnici je „Popolarom“ premetitev deveta briga; oni bi se le radi maščevali nad Pajerjem, ker jih pri zadnjih državnoborskih volitvah ni pustil na površje proti društvu „Unione“, kateremu predseduje.)

H koncu zborovanja se je izpodtikal mestni diurnist Viktor Quaini nad slovenskimi napisi v Gorici. Revše!

Javna shoda na Barki in v Mata-vunu, ki ju je priredil g. drž. in dež. poslanec Alojzij Strekelj v nedeljo 4. t. m., vspela sta izborna. Vdeležba je bila v obeh krajih ogromna, izlasti pa na Barki, kjer je ves brkinski narod pričakoval svojega poslanca pri slavlolu. V popoldnem govoru je pojasnil g. poslanec svoje delovanje v dež. in drž. zboru. Veliko ogorčenje je vzbudil med zborovalci famozen novi dež. vol. red, ki so ga skrbuncali Italijani in večina in pa poznejše slovenskih poslancev neiskreno postopanje. Z ogorčenjem so zborovalci obsolali agitacijo in pisavo „Gorice“ in „Prim. Lista“ za časa volitev. G. poslancu je bila jednoglasno izrečena zahvala in zaupnica.

x **Laška vzgoja.** Pred kratkim so priredili izlet v Kormin gojenci goriškega zavetišča otrok s svojim učiteljem in s svojo godbo. Izlet sam na sebi je pač lepa stvar, ki jo odobruje vsakdo. A pri vrnitvi iz Kormina se je zgodil slučaj, ki ilustrira vzgojo v tem zavetišču. Na postaji v Gorici so namreč šli gojenci žejni k ondotnemu vodnjaku, da bi si pogasili žejo. A prilomastil je njih učitelj-dolgin in je s krepkimi zausnicami odganjal od vode uboge otročičke, da so kar cepali po tleh. Vsi so se zgrazali nad tem barbar-skim početjem. Kake batine morajo ubogi otroci še le dobivati v zavetišču, ako se še tukaj javno, v pričo mnogoštevilnega občinstva ne sramuje učitelj klofutati gojencev. Eh, ta zavetišča!

Iz Vrtojbe. So individuali pri nas, ostanki še iz onega patrijarhalnega časa, ko se je rjulo in tulilo po Vrtojbi vse v italijanskih

klanfarskih popevkih, ko ni bil človek varen po cesti, da ga niso premikastili in mu pre-rahljali kosti. Vstali so možje in fantje, da bi izobrazili te izrodke. Vstanovili so „Čital-nico“, društvo „Napredek“ in „Bralno in pevsko društvo“. Počasi je šlo vendar na boljše. Potihnilo je laško popevanje, vzbudil se je narodni ponos in varen je bil pasant po vasi v temni noči. Prirejali smo veselice in veselje je bilo videti to mladino, ki se je navduševala pri teh veselicah.

Ali v zadnjem času se je na žalost in sramoto naše probujajoče se vasi obrnilo zopet na slabše.

Mladenčki, ki so bili navdušeni narod-njaki in naprednjaki, so postali zopet pravi klanfarji. V imenu internacionale prepevajo klanfarske pesmi v laškem jeziku.

V nedeljo 4. t. m. so imeli ples. Vse je bilo rdeče; zastave, verižice, kravate. In da bi bili na čelu vsaj spoštovani ugledni fantje — pa te korifeje; moj Bog, čudim se nekterim inteligentnim fantom, kako se pokoravajo takim ljudem.

Verujte fantje, da samo rdeče kravate, „bandiera rossa“ in „oštjanje“ Vas ne do-vede k blagostanju. Izobrazbe fantje, izo-brazbe, pravo, resnično prepričanje — in potem še le se more postati pravi strankar. Izobražen človek se priučuje rednemu življe-nju. Ne govorim proti organizaciji; organiza-cija je dandanes za vsakega delavca neob-hodno potrebna. Naj bo organizacija, a naj bo tudi narodne zavesti!

Legar (tifus). Borba za boljšim kruhom žene marsikatega v tujino. Ali si prihraniti in pridobiti denarja, tega ljubega denarja, da bi potem lepše živel. In v tujini strada, je samo polento, zjutraj, opoldne in zvečer, samo da si prihrani denarja, ki ga pa potem seveda doma v par urah zafrca.

Tako je šlo tudi letos iz goriške okolice mnogo fantov zidarjev na Kranjsko zidat. Ali reveži, to pot so se opekli. Tifus jih je za-lotil in komaj so nekateri zbežali domov — a prinesli seboj tudi grozno pošast. In tako imamo tudi v goriški okolici postojnski tifus. V Renčah 6 slučajev, v Šempasu eden, v Gor. Vrtojbi trije (in sicer eden njih v po-

(Dalje na 4. strani)

Tovarna pobištva

v TRSTU

ulica della Tesa

št. 46

Alexand. Levi Mirzi
ZALOGA
Piazza - -
Rosario št. 1
KATALOGI, NAČRTI IN
PRORAČUNI NA ZAHTEVO

Oglase, poslana, osmrtnice, zahvale, male oglase in v obče kakoršne koli vrste oglasov sprejeme „Inseratni oddelček“ v ulici Giorgio Galatti št. 18 (Narodni dom) polnadstropje, levo. Urad. je odprt od 9. zjutraj do 12. in od 3. do 8. pop. Po noči se sprejema v „Tiskarji Edinost“.

Giulio Zanolla

krojačnica

TRST — ulica Torrente 3a

Izdeluje po meri. — Moderni kroj.

Točna izvršitev. — Cene zmernne.

Velika Pobištva

Pobištva avto in temne, spalne in jedilne

sohe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, slike, zraza, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

Irgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

VELIKA IZBERA perkala, batista in zefirja. Blago v barvah in črno za gospe, moderci in drobnarino. Srajce za moške, bele in barvane maje, ovratnike, zapestnice, atnice (cravate) in izdelano blago za delavce. Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Komisijsko in agentursko podjetje

VEKOSLAV PLESNIČAR, Trst

ulica Gaetano Donizetti št. 5

Zastopnik z zalogo užigalic družbe sv. Cir. in Metodija, testenin tovarne Znidaršič & Valenčič, čokolade, praške gnjati ter raznih drugih predmetov.

: : Nova zastopstva še vedno sprejemajo : :

Vdobe se tudi potom mojega podjetja najzanesljiveje informacije iz trgovskih krogov.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem preza-lostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in brat

SLAVOJ JENKO

trgovec in posestnik, bivši mnogoletni župan v Podgradu, dolgoletni deželni poslanec, ravnatelj „Posojil-nice“, predsednik „Čitalnice“ itd. itd.

danes ob 4. in pol uri zjutraj po kratki in mučni bolezni previden s svetotajstvi za umirajoče v 55. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega ranjkega bo v četrtek dne 8. t. m. ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Hrušico.

V PODGRADU, dne 6. avgusta 1907.

FANY JENKO rojena JELOVŠEK, soproga.

Zofija vd. Šabec in Lina, sestr.

Anton Šabec, polubrat.

Tihomil, Vladimir, Stojan, Božena, Slavoj, otroci.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

pirojema v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Sila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „Sila Igea“, Farnebo 4.

Steklenica stane K 1-00. Iz Trsta se ne odpošilja manjši od 4 steklenice proti polt. povzroja ali proti anticiptalni poškodbni ozadja 7 K. Škandaj pošiljajo in sprej.

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, kafi, kopelji
Cene zmerno. Počrni & Figli**HOTEL BALKAN**

stojnski bolnišnici, dva pa se borita s smrtjo doma v Vrtojbi. Vsi sami mladeniči.

Pametneje je pač ostati doma, živeti stanu primerno in redno. Saj tu na Goriškem ne manjka ne dela ne denarja, samo preveč se ga zafra po plesih in v oštarijah.

Vesti iz Istre.

Podržavljenje policije v Puli. Kakor se govori, prevzame z dnem 1. januarja 1908 država puljsko policijo v svoje roke. K temu da so namestništvo nagnali zadnji konflikti med občino in njenimi uslužbenci.

Javen shod v Boljuncu. Z Brega nam pišejo: V nedeljo dne 11. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne bo v Boljuncu javen shod, ki se ga udeležijo tudi velenč. gospod državni poslanec profesor Matko Mandić. Razpored shodu bo sledeči:

1. Otvoritev shoda in izvolitev predsednika. 2. Govor državnega poslanca, profesorja Matka Mandića. 3. Razgovor glede ustanovitve kopališnega društva (eventuelno ustanovni shod). 4. Razgovor glede ustanovitve „Posojilnice in hranilnice“ za vso občino Dolinsko in Ocizla-Klanec. 5. Razni nasveti in predlogi. Shod se bo vršil na dvorišču g. Sancina v Boljuncu št. 66; v slučaju slabega vremena pa v dvorani istotam.

Puslušalci in udeleženci in gostje dobro došli!

Vesti iz Kranjske.

Gojenci dunajskega zavetišča za dečke so se večeraj pripeljali v Ljubljano namesto ob 10. uri 46 min. dopoldne, še le ob 1¹/₂ pop. Zamudo je povzročila železniška nesreča na spiefeldski postaji.

Primariju deželne bolnišnice v Ljubljani dr. Edvardu Štajnceru je cesar podelil naslov vladnega svetnika.

Vesti iz Stajerske.

Strela je udarila na planini Seeboden blizu Veitscha na Gorenjem Stajerskem v govejo čredo in ubila 13 volov naenkrat.

Ministerski predsednik baron Beck in žalska slavnost. V soboto, dne 3. avgusta sta šla odposlanca žalskega „Sokola“ gg. Piki in cand. iur. Lipold na grad Plevno vabiti ministerskega predsednika barona Becka na sokolsko slavnost v Žalcu. Ministerski predsednik ju je prijazno vsprejel, obžaloval, da je zadržan, in daroval v društvene namene žalskega „Sokola“ 25 K.

Napad na Sokole v Celju. V nedeljo zvečer, ko so se celjski Sokoli vračali s slavnosti iz Žalca, jih je pred kolodvorom napadla znana celjska nemškutarska sodrga. Na čelu te sodrga so bili znani izzivači mestni ekonom hrvatski renegat Derganc, večni filozof Pehine, pisarja Walland in sin šarkuterja Dirnbergerja. Drhal je ukradla 4 Sokolom čepice in jo nato jadrno odkurila. Policije seveda ni bilo nikjer, kakor je sploh navadno v Celju, kadar napade celjska fakinaža mirne Slovence. Bo pač treba spregovoriti resno besedo o celjski policiji v parlamentu!

Razne vesti.

Parni kotel razpočil je na Renu v nekem parniku. Mašinistu je odtrgalo glavo, kapitan je bil smrtno nevarno ranjen.

Končana stavka natakarev v Marijinih varih. Natakarev so zboljšali plače za 20 odstotkov in jim dovolili deset kron stanarine. Odpuščenih je približno 50 natakarev.

Narodna izobrazba v Avstraliji Avstralija ima za 4 milijone prebivalcev 5 vseučilišč, katera so pristopna tudi ženskam. Vsi učitelji so jako dobro plačani. Profesori imajo od 15 do 25 tisoč kron na leto.

Casablanka, arabski Dar-el-Beda kjer, je bilo nedavno umorjenih več Evropejcev, je poglavito primorsko mesto Maroka na zapadni obali dežele. Casablanka je sedež mnogih evropskih konzulov. Mesto leži sicer v neplodni ravnici, ki meji pa z bogato in plodno pokrajino Šauin in ki izvaža svoje pridelke ravno skozi Casablanko. Poleg 19.000 Arabcev, biva v mestu še 5000 židov in samo 400 kristijanov. Glavarji, ki so izvršili napad na Evropejce, označajo kakor

povod temu gradnje v pristanišču po francoski tvrdki Schneider. Pravi vzrok je pa iskati v splošnem sovraštvu urojenecv nasproti Evropejcem in izlasti proti Židom.

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 6. avgusta:

Pollak S., potovalec, SAAZ; Novak K., posestnik, KRASIC; Delejo K., posestnik, BRNO; Trylowsky K., posestnik, KOLOMEA; Ehrenfried R., uradnik, Fuchsel E., potovalec, Reich F., posestnik, Weber F., posestnik, Rubel A., trgovec, Werfel A., trgovec, Kimast A., trgovec, DUNAJ; Bundini J., učitelj, SKOCIJAN; Fajdiga P., zasebnik, LJUBLJANA; Levin R., zas., PARIZ; Kautzner F., revident, PLZEN; Kovačević M., zasebnik, VARAŽDIN; Kral J., uradnik, PRAGA; Jelinek C., učitelj, KLADNO; Kucharski K., uradnik, LVOV; Blažek I., uradnik, KREMSIER; Rom A., uradnik, KOČEVJE; Prachar P., trgovec, ZELLEN; Radanović M., trgovec, BELIGRAD; Fischer A., trgovec, častnik, ŠBENIK; Fahne J., trgovec, FANTA; Šober Franc., uradnik; TOLMIN.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Mladenič Dalmatince, poljedelec, sposoben za vsako delo, išče službe. Pisati je na „Inseratni oddelek Edinosti“.

Mlada prijateljica Goričana, mične zunanjosti, stalne službe, pravico do pokojnine, želita seznanja z dvema tudi ubožnima deklicama in sicer, da bodo iste z Gorice. Pisati je pod: I. „Slavomir“, II. „Zagorski“, post-restante, Gorica I. — Na ponudbe brez slike se ne bo oziralo.

F. Ščuka prodaja kuhinjsko opravo; omare, mize itd. iz prve roke. Trst, ulica Ferriera št. 25.

Zaloga ovsa in klaje Prodaja tudi koruzno perje za postelje.

M. ud. ZERQUENIK ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo)

VERA je najboljša tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari. Dobi se plavolaso, kostanjevo, črnikasto, črno barvo. Steklenica 3— K v odlikovani lekarni PRENDINI

Kličite na telefonu št. 19-51 in imeli boste takoj na domu

Grenkasti liker „**ISTRIA**“ po 80 kr. liter

Pivo 2-krat varjeno „**TRIUMPH**“

Furlansko vino iz posestev princa Hohenlohe

Vino iz Visa, furlanski in istrski tropinovec, rum, slivovec.

M. P. LEONI, ul. Giosue Carducci 39

Poslojpe „Gledališče Goldoni“.

Skladišče GASPARI, Corso št. 34 prodaja

65 kr. predpasniki
80 „ ženske srajce
130 „ hlače
160 „ ženska spodnja krila
40 „ ena peča čipk

175 kr. spodnje hlače za moške
150 „ srajce iz zelnja barvane
190 „ iz surove žide za moške
170 „ rjuha z robom za eno osebo
130 „ beli prti z robom.

Vse po tovarniških cenah

Prodajo se stavbe ki nosijo 10%, dobička. Razpolaga denarja na I. in II. vknjižbe od 4¹/₂ do 6% obresti. Menjava nepremičnin z zemljišči in dvorci. Trst. Korao št. 34. 866

Plačilo na obroke tedenske in mesečne. Prodajamo: dežnike blago za ženske, zavese, odeje platno, triž, klobuke za moške, slike, držala za zavese. Ulica Madonnina št. 43, I. nad. Levi Bicchi. 894

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih mineralnih vod
Angelo Devetak — Trst
ulica Acquedotto 22. — Tel. 1448

Podpisani sem v ulici Kap. zarotto večerje št. 16 na voglu ulice San Giorgio) otvoril

ZALOGO VINA

na domačo rabo, pridelke iz svojih vinogradov v Bolu (otok Brač) in ga prodajam v sodčkih in steklenicah. Zm sam kraj Vam svetujem, da je kakovost najboljša. Da samorec cenjenja odjemalcom jamčim za pristno vino, sem sklenil, da ga dobivam v originalnih sodčkih naravnost iz svojih kleti v Bolu in da ga tako razpošiljam tudi na stanovanja.

Za krčmarje in gostilničarje primerne cene. Vadi, da me počastite s Vašo naročbo belešim se najraje

IVAN OVITANIĆ.

Michele Zeppar, Trst
ulica S. Giovanni št. 6 in 12

Podružnica v Zadru

SKLADIŠČE in avtorizovana delavnica majoličnih peči

lastnega izdelka.

Bogata izbira plošč za kopelji in kuhinje.

KJIGOVEZNICA

Tovarna trgovskih registrov

Gustavo Tassini & Figlio

Trst, Via Porporella št. 5 - ogel Via della Sanità.

Andrej Rudeš, mizar
in izdelovalec pohištva

(ulica Irene della croce 4, in ulica Scusa 8)

ima vedno v zalogi zakonske in obedovalne sobe, najfinije in trdno delane v lastni delalnici.

Posebna izbira kuhinjske oprave.

Specijaliteta: OMARE-LEDENICE

Sprejemlje kakorino-koli naročilo za to in za rusaj, kakor tudi poprave.

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 3.

Priporoča svojo zalogo oglja in drv ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

Tapecirarska delavnica

Alberto Sencich

Trst, via Tiziano Vecellio št. 4

vsprejema vsako tapecirarsko delo in tudi popraviljanja.

CENE NIZKE.

Pekarna in slaščičarna

Alojz Gul

Trst, ulica della Caserma št. 17

PRODAJA: 3-krat na dan svež kruh

in pošilja na dom ob vsaki uri;

najfinije moko vsake vrste;

vino v buteljkah in likerih.

Sprejema naročila in posluži v določenem času, restavracije, gostilne, krčme in kavarne.

Cene po dogovoru.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti omim sluca'em, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „fi due Mori“ Trst, veliki trg

Proda se obešala, postelje, opravo za spalno sobo najfinejega dela, kuhinjsko opravo „Secession“, mozaično umetniško mizico, vredno 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

Captol

Edina, po znanstvenih navodilih pripravljena

Voda za lase

po napovedih sanitetnega svetnika Dr. med. Elchhoff v Elberfeld-u. za čiščenje, hlajenje in krepitev glave, kože, za oživiljanje živcev, posebno tudi proti luskinam, trganju kože in lupdanju las.

Edini izločevalec

FERD. MÜLHENS

Ces. kralj. dvorni zalagatelj

KOLONIJA o/R

Podružnica: DUNAJ IV, Heumühlgasse 3

Dobi se v lekarnah, miodrobnicah in parfimerijah.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči, ponudijo vsako poljubno množino

patentiranih

zarezanih strešnikov

„Sistem Marzola“ (Strangfalzziegel) „Sistem Marzola“

Barve: a) rdeči naravno igani, b) črno impregnirani.

Najličneje, najcenejše in najpriprosteje strešno kritje.

Vsaki strešnik se zamore na late prbiti ali pa z žico privezati, kar je go tovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

Sprejmejo sezastopniki.